

КОМАНДНА И ГЕНЕРАЛШТАБНА ШКОЛА СУВОЗЕМНИХ СНАГА САД (Kommand and General Staff College)

Амерички војни часопис »Military review« у бројевима од септембра 1948 и марта 1949 године (у чланцима »Reorganisation of the Kommand and General Staff College« и »The Department of Intelligence of the Kommand and General Staff College«) у основним цртама даје слику организације, рада и задатака командне и генералштабне школе у Forth Leavenworth-у, Kansas.

Према писању »Military review« ова школа има задатак:

да припрема официре за дужности команданата дивизије, корпуса и армија и за дужности истих положаја у Зони комуникација¹⁾;

да припрема официре за било коју генералштабну²⁾ дужност у штабу дивизије, корпуса и армије;

да припрема официре за основне генералштабне дужности у једној специјализованој грани (персоналној, обавештајној, оперативно-наставној и позадинској) у штабовима вишим од армије.

После рата школа је два пута реорганизована (крајем 1946 и маја 1948 године) ради постизања што већег успеха у настави.

Настава у школи у потпуности се заснива на искуствима из Другог светског рата. Теоретска настава сведена је на минимум; све што је могуће даје се слушаоцима у

¹⁾ Зона комуникација је онај део војишта који се наставља на бојиште (иза позадинске границе армија) и укључује комуникације, постројења за снабдевање и евакуацију и друге установе које су потребне за непосредну подршку и одржавање борбених снага на војишту.

²⁾ Под генералштабом Американци подразумевају део штаба у који углавном улазе следећа одељења-отсеци, почев од дивизије до Министарства рата: Г-1 персонално, Г-2 обавештајно, Г-3 оперативно-наставно, Г-4 позадинско (снабдевање и транспорт).

штампаној форми ради савлађивања у слободном времену. Остало време користи се за семинаре, за рад дебатних група, за примењено и експериментално учење.

Обука сваке класе слушалаца траје 10 месеци и обухвата заједничку наставу (која траје 30 седмица — 840 радних часова) и наставу по специјалностима (која траје 10 седмица — 300 радних часова).

Заједничка настава. Једна класа слушалаца у школи броји око 500 официра. Слушаоци су подељени у 12 разреда (одељења), тако да у сваком разреду има око 40 официра—слушалаца. Обуком слушалаца руководи управник „Факултета за команданте и генералштабне официре“ преко пет наставничких група.

На факултету се предају следећи основни предмети:

дужности, одговорности и рад команданта и начелника штаба, персонална питања, обавештајна служба, оперативно-наставна питања, позадинске службе.

Начелник сваке наставничке групе мора бити стручњак бар за један од ових предмета. Свака наставничка група има поред начелника и 12 наставника. Наставници по групама распоређују се тако да свака група има стручњаке за разне родове војске и службе и за питања персоналне, обавештајне, оперативно-наставне и позадинске гране.

Програм „Факултета за команданте и генералштабне официре“ тако је планиран, да слушаоцима даје јединствену слику функционисања једног комплетног штаба и узајамне сарадње команданта са својим штабом.

Овај факултет уствари решава основни задатак командне и генералштабне школе, јер руководи заједничким делом обуке и припрема официре за дужности команданата и генералштабних официра дивизија, корпуса и армија и за одговарајуће дужности у Зони комуникација.

Настава по специјалностима. Настава по специјалностима изводи се у четири специјална факултета (персонални, обавештајни, оперативно-наставни и позадински) у које слушаоци ступају по завршетку заједничке обуке. У сваки факултет долази приближно по једна четвртина целе класе. По факултетима слушаоци су подељени на разреде од 40—60 официра, зависно од броја слушалаца на сваком факултету.

Сваки специјални факултет има по 14 наставника-стручњака који припремају и предају предмете своје специјалне генералштабне гране. Ови факултети уствари решавају други задатак командне и генералштабне школе, јер припремају официре за специјалне дужности у генералштабним одељењима штабова бојишта (Theater of Operations), Зоне унутрашњости³⁾ и Генералштаба Министарства рата.

Управници ових факултета су — сваки по својој грани — саветници команданта школе и свих наставника у школи. Као чланови „Бироа за програм“ они обезбеђују учешће и усклађивање својих специјалних грана у програму заједничке наставе.

Обавештајни факултет⁴⁾ има задатак да оспособи слушаоце за обавештајне официре у штабовима од дивизије па до штаба војишта и у одговарајућим штабовима Зоне комуникација и Зоне унутрашњости; да упозна слушаоце са основним начелима, поступцима и применом обавештајне службе у стратеским размерама, како би добили квалификације за службу у Обавештајној управи Генералштаба Министарства рата и да упозна све будуће

³⁾ Зона унутрашности је део територије ратујуће стране или територије под њеном контролом, која није обухваћена у војишту.

⁴⁾ У наведеним чланцима детаљније се говори само о Обавештајном факултету.

команданте и штабне официре са важношћу и деловањем обавештајне службе (преко наставника на „Факултету“ за команданте и генералштабне официре и учешћем у изради програма за овај факултет).

Пошто обука слушалаца у току заједничке наставе у „Факултету“ за команданте и генералштабне официре обухвата и 75 часова за изучавање организације, дужности и рада обавештајних отсека — одељења у здруженим јединицама од дивизије до армије и одговарајућим штабовима у Зони комуникација, програм специјалне обуке на Обавештајном факултету има задатак да прошири стечено знање слушалаца за дужности у вишим штабовима и да им да добру основу за рад, нарочито у стратеским размерама.

Програм рада изражен је на основу искустава из Другог светског рата, која су стекли обавештајни отсеци — одељења у штабовима од дивизије па до војишта и Обавештајна управа Генералштаба Министарства рата. Знатан део програма посвећен је примењеним вежбама на бази замишљених војних операција (ратне игре). Настава обухвата 54 часа о раду обавештајне службе у оквиру дивизије, корпуса и армије (Combat Intelligence), 56 часова о раду обавештајне службе у оквиру војишта (Theater Intelligence), и 190 часова у раду обавештајне службе у стратеским размерама.

Програм предвиђа и групни примењени рад у решавању задатака обавештајног планирања или других дужности обавештајних отсека-одељења. То је, према писању часописа, повећало интересовање слушалаца и дало неколико корисних идеја за рад обавештајне службе, од којих ће неке бити и службено прихваћене. Слушаоци једне класе су, на пример, саставили један приручник за обавештајну службу који ће постати званични уџбеник у школи.

ДЕТЕКТОРИ РАДИАКТИВНОГ ЗРАЧЕЊА¹⁾

Човек не може својим чулима да осети или открије постојање радиоактивних зракова све дотле док се, као последица њи-

ховог дејства, не појаве неизлечиве повреде ткива у његовом организму.

¹⁾ Према подацима »Military review« за мај 1949 године, из чланка „Радиолошка одбрана“ потпуковника Melvin F. Egerman, наставника у командној и генералштабној школи.

За откривање радиоактивних зракова, као и за утврђивање интензитета упијања зракова у тело које је изложено њиховом утицају, употребљавају се разни инструменти. Скоро сви ти инструменти откривају радиоактивне зраке преко електричних промена које изазива јонизација гасовитих